

Załącznik nr 2 do SOPZ

Operacjonalizacja wyodrębnionych typów potrzeb pod kątem narzędzia – ankiety CAPI:

wyłączane kwestie są dedykowane do narzędzi jakościowych, niewyłączane do ankiety

Wyodrębniona typologia potrzeb osób starszych w celu skonstruowania narzędzia badawczego została zoperacjonalizowana poprzez przyporządkowanie określonych kwestii badawczych do każdej grupy potrzeb. I tak:

Potrzeby środowiskowe (Ś) obejmą następujące m.in. kwestie:

1. Ocena poczucia bezpieczeństwa w najbliższej okolicy (np. w skali od 1 do 5)
2. Ocena poczucia bezpieczeństwa w domu (osobistego) np. przemoc domowa
3. Stopień przystosowania i posiadane dostosowania i ułatwienia we własnym mieszkaniu/domu (np. uchwyty, brak progów, winda, oświetlenie itp.)
4. Występowanie barier w okolicy zamieszkania i w przestrzeniach, w których osoby starsze się porozumiewają (tak/nie, liczba i rodzaj wskazanych barier)
5. Częstość wychodzenia z domu i samodzielnego poruszania się (liczba razy w tygodniu)
6. Subiektywna ocena dostępności przestrzeni publicznej (łatwość korzystania z transportu, instytucji i in.)
7. Ocena przestrzeni publicznej, po której poruszają się osoby starsze
8. **Incydenty naruszające poczucie bezpieczeństwa (wulgaryzmy, nieuprzejmość, groźby, doświadczenie własne oszustw, wyłudzeń, i in.)**

Potrzeby ekonomiczne (E) obejmą m.in. następujące kwestie:

1. Określenie sytuacji finansowej (dochody, oszczędności, majątek)
2. Źródła dochodu (emerytura, renta, praca, inne)
3. Gotowość i możliwość podejmowania pracy (tak/nie, warunki preferowane)
4. Liczba aktywności zarobkowych lub wolontariackich w ostatnim roku
5. Samoocena sytuacji finansowej np. trudności w pokrywaniu podstawowych wydatków (tak/nie), poziom zadowolenia z sytuacji finansowej

6. Wydatki na poszczególne obszary - m.in. zdrowie, kulturę, edukację (udział % w budżecie domowym)

Potrzeby zdrowotne (Z) obejmą m.in. następujące kwestie:

1. Liczba chorób przewlekłych
2. Częstotliwość korzystania z opieki zdrowotnej (wizyty u lekarza POZ, lekarzy specjalistów) w ciągu roku
3. Ocena dostępności i korzystania z rehabilitacji i fizjoterapii (tak/nie, jak często)
4. Korzystanie z opieki geriatrycznej (tak/nie)
5. Ocena dostępności do leków (łatwość uzyskania, koszt)
6. Korzystanie z opieki sanatoryjnej
7. korzystanie z opieki skoordynowanej
8. Skala oceny własnego stanu zdrowia (subiektywna) i skale obiektywne ADL i IADL

Potrzeby rozwojowe (Roz) obejmą m.in. następujące kwestie:

1. Liczba zajęć, w których uczestniczą osoby starsze w zakresie edukacji, kultury, sportu, rekreacji i innych zajęć aktywizacyjnych w ostatnim roku
2. Chęć uczestnictwa w nowych formach zajęć (tak/nie)
3. Poziom kompetencji cyfrowych (samoocena, np. od 1 do 5)
4. Liczba ukończonych kursów lub szkoleń (online/offline)
5. Częstotliwość korzystania z Internetu i aplikacji mobilnych
6. **Skala motywacji do rozwijania zainteresowań**
7. **Oczekiwania w obszarze rozwoju (samoocena)**

Potrzeby relacyjne (Rel) obejmą m.in. następujące kwestie:

1. Liczba bliskich osób, z którymi utrzymuje się regularny kontakt
2. Częstotliwość kontaktów z rodziną/przyjaciółmi (w tygodniu/miesiącu)
3. Uczestnictwo w programach międzypokoleniowych (tak/nie)
4. **Ocena relacji z rodziną**
5. **Ocena poczucia przynależności do społeczności lokalnej**
6. **Doświadczenie osamotnienia (często/rzadko/nigdy)**
7. **Skala poczucia bycia potrzebnym innym**
8. **Aktywność w obszarach rówieśniczych**

9. Oczekiwania od relacji z innymi ludźmi (samoocena, deklaratywność)

Potrzeby autonomii i sprawczości (AS) obejmą m.in. następujące kwestie:

1. Możliwość samodzielnego podejmowania decyzji dotyczących leczenia, finansów, codziennych aktywności (tak/nie)
2. **Ocena dostępności i jakości wsparcia formalnego (od instytucji)**
3. **Ocena dostępności wsparcia nieformalnego (rodzina, sąsiedzi)**
4. **Liczba obszarów życia, w których osoba starsza odczuwa niezależność**
5. **Poziom kontroli nad własnym życiem (skala subiektywna)**
6. **Obszary autonomii osób starszych**
7. **Aktywności, z których osoby starsze rezygnują wraz z wiekiem**
8. Korzystanie z technologii w celu zachowania autonomii
9. **Inicjatywy i działania ukierunkowane na przyszłość w celu zachowania autonomii**

Potrzeby satysfakcji życiowej (SŻ) obejmą m.in. następujące kwestie:

1. **Skala ogólnego zadowolenia z życia**
2. **Poczucie sensu i celu (subiektywna ocena)**
3. Występowanie działań mających na celu samorealizację (tak/nie, liczba)
4. **Udział w działaniach społecznych lub wolontariacie**
5. **Poziom poczucia godności i sprawczości**
6. **Skala planowania przyszłości i marzeń (tak/nie, jak często)**
7. **Bilans życia (samoocena)**

Dookreślenie tych kwestii ma na celu lepsze przygotowanie pytań ankietowych oraz pytań w narzędziach do cz. jakościowej badań.

Dodatkowo zostaną wyodrębnione **zmienne niezależne**:

1. Płeć
2. wiek
3. Wielkość miejsca zamieszkania
4. Wykształcenie
5. Sytuacja rodzinna
6. Wysokość przychodu
7. Wielkość gospodarstwa domowego

8. Aktywność zawodowa
9. Warunki mieszkaniowe